

Skrämmande människosyn och okunnighet om färdtjänst

■ Handikappförbundens samarbetsorgan, som representerar 37 medlemsförbund med sammanlagt cirka 450 000 medlemmar, tar kraftigt avstånd från den nedvärderande och arroganta syn på människor med funktionshinder som Anita Karstorp ger uttryck för i inlägget Vem ska ha färdtjänst (Läkartidningen 20/2002, sidan 2332). Hon visar samtidigt en stor okunnighet om gällande lagar och regler.

Läkarnas etiska regler

Enligt Läkarförbundets etiska regler skall läkaren i sin gärning ha patientens hälsa som det främsta målet. Det åstadkommer man genom att förmedla en god vård på lika villkor med en fungerande vårdkedja där patientens behov sätts i centrum. En förlängning av ett färdtjänsttillstånd skall alltid beviljas så länge behovet av färdtjänst kvarstår. Annars finns det stor risk att en pågående behandling måste avbrytas.

Den människosyn som Anita Karstorp ger uttryck för hör inte hemma bland dagens moderna läkare. Anita Karstorp glömmar att se till hela människans situation. De olika sjukdomarnas orsaker, symtom och sammantagna konsekvenser ses inte i ett logiskt, psykologiskt eller medicinskt perspektiv.

Man skulle snarare kunna tro att exemplen är hämtade ur en skämttidning, där man gör sig lustig över personer med dolda funktionshinder och dem som är kraftigt överviktiga.

Hon förlöjligar och framställer sina sjuka patienter som viljelösa personer på ett fördömsfullt sätt.

Ingen limousineservice

Färdtjänst är ingen limousineservice för tjocka eller lata personer som inte orkar gå av rena bekvämlighetsskäl utan skall enligt 7§ Lag om färdtjänst meddelas den som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Färdtjänst kan beviljas för viss tid eller tills vidare. Ändå har 6 000 tillsvidarestillstånd för färdtjänst omprövats eller dragits in helt under åren 1998–2000.

Utvärdering av nya färdtjänstlagen

I Vägverkets preliminära slutrapport [1] till regeringen vad gäller utvärderingen av färdtjänstlagarna konstateras att personer med dolda funktionshinder och synskadade har påverkats mest negativt av den nya färdtjänstlagen.

Orsaken till försämringen är

Färdtjänst beviljas efter prövning.

bland annat att kraven ökat vad gäller att kunna påvisa att det föreligger väsentliga svårigheter. Det har alltså visats genom denna stora vetenskapliga undersökning att dagens problem snarare är de motsatta mot vad Anita Karstorp framför!

Diagnosen »Dålig samhällsekonomi«

Ett läkarutlåtande måste alltid grundas på medicinska kriterier hos den färdtjänstsökande. Åtgärder för diagnosen »Dålig samhällsekonomi« är däremot ett fall för ansvariga politiker och inget som ska bekostas av människor med funktionshinder och ordinerar av läkare. Det är riksdagen som stiftar lagar och kommunerna som skriver tillämpningsföreskrifter för hur färdtjänsten får användas.

Färdtjänstlagen och dess tillämpningsföreskrifter är i dag för snäva för att alla som behöver färdtjänst också ska beviljas detta. Handikapprörelsen undanber sig fler käppar i hjulet genom att

FOTO: PRESSENS Bild

okunniga läkare blandar sig i regelverket.

Ansökan om förlängt tillstånd

När man ansöker om förlängt färdtjänsttillstånd har man varit sjuk eller haft en funktionsnedsättning en längre tid. Att då inte ens bli trodd av sin läkare, som bör besitta både medicinska och psykologiska kunskaper om olika sjukdomstillstånd samt förmåga till empati, minskar allvarligt förutsättningarna för människor med funktionshinder att kunna leva på samma villkor som alla andra.

Räcker inte ens till nödvändigaste resor

Lagen och dess tillämpningsföreskrifter, som för många funktionshindrade innebär en mycket låg biljetttilldelning inom ett begränsat område, ger inte brukarna möjlighet att ens genomföra sina nödvändigaste resor.

Inom handikapprörelsen har vi ingen erfarenhet att man får färdtjänst för att »alla andra har det«. Det beviljas man efter prövning. Fick vi välja skulle vi hellre åka kommunalt och vara friska än vara sjuka och åka färdtjänst.

Berndt Nilsson

ordförande

*Handikappförbundens samarbetsorgan,
37 handikappförbund i samverkan
berndt.nilsson@hso.se*

Referens

1. Börjesson M. Utvärdering av ny lagstiftning för färdtjänst och riksfärdtjänst: ett resenärsperspektiv. Vägverkets publikation nr 2001:43. Borlänge: Vägverket, 2001.

Replik:

Ifrågasätter inte mina patienters sjukdom men ibland deras behov av färdtjänst

■ Jag beklagar att mitt inlägg »Vem skall ha färdtjänst?« har retat upp handikappförbunden. I inlägget ifrågasätter jag på intet sätt färdtjänst till människor med reella funktionshinder.

Färdtjänst kan försvåra rehabilitering

Det jag vill diskutera är en grupp patienter som inte har svårigheter att förflytta sig och där färdtjänst snarare kan ha negativ inverkan på deras grundsjukdom och rehabilitering.

Jag har inte ifrågasatt mina patienters sjukdom, men jag har på medicinska

grunder ifrågasatt deras behov av färdtjänst.

Resurserna till dem som bäst behöver

Jag är medveten om att kraven för färdtjänst har ökat, och därför är det extra viktigt att resurserna fördelas till patienter med motoriska problem, hjärtsjuka, synsvaga och gamla, som inte har möjlighet att nyttja allmänna färdmedel.

Anita Karstorp

*leg läkare, Stockholm
anitakarstorp@hotmail.com*